

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Zittingsdocument

11.2.2009

B6-0099/2009

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van de verklaringen van de Raad en de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 103, lid 2, van het Reglement

door Kathalijne Maria Buitenweg, Jean Lambert, Raül Romeva i Rueda, Cem Özdemir en Hélène Flautre

namens de Verts/ALE-Fractie

over de follow-up van de werkzaamheden van de Tijdelijke Commissie over het veronderstelde gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen

Resolutie van het Europees Parlement over de follow-up van de Tijdelijke Commissie over het veronderstelde gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen

Het Europees Parlement,

- gelet op de internationale, Europese en nationale instrumenten op het gebied van mensenrechten en fundamentele vrijheden en met betrekking tot het verbod op willekeurige opsluiting, gedwongen verdwijningen en marteling, zoals het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten van 16 december 1966 en het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing van 10 december 1984, en de protocollen hierbij,
 - gezien het verslag over de vaststellingen van de Tijdelijke Commissie met betrekking tot het veronderstelde gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen, alsmede andere verslagen en resoluties waarin deze kwestie ter sprake wordt gebracht, met inbegrip van de activiteiten van de Raad van Europa op dit gebied,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 4 februari 2009 over de repatriëring en hervestiging van de gedetineerden van Guantánamo¹,
 - gezien de brief van zijn Voorzitter aan de nationale parlementen over de follow-up die de lidstaten aan het verslag van de Tijdelijke Commissie hebben gegeven,
 - gelet op artikel 103, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat in het verslag van het Europees Parlement over het veronderstelde gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen een reeks van 46 gedetailleerde aanbevelingen aan de lidstaten, de Commissie en de Raad is gedaan,
- B. overwegende dat sinds de goedkeuring van het verslag van het Europees Parlement, in de EU-lidstaten een reeks ontwikkelingen heeft plaatsgehad, onder andere:
- de verklaringen van de minister van Buitenlandse Zaken van het VK over twee vluchten voor buitengewone uitlevering van de VS met twee gevangenen aan boord die op het grondgebied van het VK zijn geland in 2002 en de opstelling van een lijst van verdachte vluchten die aan de VS-autoriteiten zou worden toegezonden om de specifieke garanties te vragen dat deze niet voor een uitlevering waren gebruikt, alsmede de verklaringen van de premier hierover,
 - het besluit van de Poolse premier om openbare aanklagers documenten te overhandigen over CIA-vluchten en -gevangenen en de vaststelling van de Poolse

¹ *Aangenomen teksten*, P6_TA-PROV(2009)0045.

aanklager dat meer dan een dozijn CIA-vluchten de Szymany-luchthaven hadden gebruikt, hetgeen een bevestiging is van de vaststellingen van de Tijdelijke Commissie,

- de publicatie door El País van documenten met nieuwe informatie over CIA-vluchten met gevangenen in Spanje tijdens de regeerperiode van de regering-Aznar, met bevestiging door de voormalige minister van Buitenlandse Zaken,
 - nieuwe informatie over CIA-vluchten in Portugal, tijdens de regeerperiode van de regering-Barroso, volgens de verklaringen van de minister van Buitenlandse Zaken,
 - het feit dat sommige regeringen informatie die nuttig is voor de onderzoeken naar de uitleveringen, tot staatsgeheim hebben verklaard, bijvoorbeeld in Italië, waar het proces inzake de uitlevering van Abu Omar momenteel is stopgezet en een uitspraak van het grondwettelijk hof over de legitimiteit van het beroep op het staatsgeheim wordt afgewacht;
- C. overwegende dat de EU-commissaris voor Justitie, vrijheid en veiligheid op 3 februari 2009 in het Europees Parlement heeft verklaard een reeks acties te hebben ondernomen om gevolg aan de aanbevelingen van het Parlement te geven, inclusief een brief aan de autoriteiten in Polen en Roemenië om deze te verzoeken volledige opheldering over het veronderstelde bestaan van geheime gevangenschappen op hun grondgebied te verschaffen en de publicatie van een mededeling waarin nieuwe acties op het gebied van burgerluchtvaart worden voorgesteld,
- D. overwegende dat buitengewone uitlevering en geheime detentie strijdig zijn met het internationale recht op het gebied van mensenrechten, het VN-Verdrag tegen foltering, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en het Handvest van de grondrechten en dat de VS-autoriteiten deze praktijken momenteel herbekijken,
- E. overwegende dat degenen die in het kader van het programma buitengewone uitleveringen in sommige lidstaten zijn ontvoerd, door de VS-autoriteiten naar Guantánamo of andere landen zijn gevlogen met militaire of CIA-vluchten die vaak over EU-grondgebied zijn gegaan, waarbij in sommige gevallen ook tussenlandingen in bepaalde EU-lidstaten zijn gemaakt; overwegende dat degenen die naar derde landen zijn gebracht, in lokale gevangenschappen zijn gefolterd;
- F. overwegende dat sommige lidstaten de VS-autoriteiten hebben benaderd om de vrijlating en repatriëring te vragen van personen die het slachtoffer van een buitengewone uitlevering zijn geworden en die de nationaliteit van deze lidstaten hebben of voorheen op het grondgebied van deze lidstaten hebben verbleven; overwegende dat functionarissen van bepaalde lidstaten toegang tot gevangenen in Guantánamo of in andere detentiecentra hebben gekregen en deze ook hebben ondervraagd om hetgeen hun door de VS-autoriteiten ten laste werd gelegd, te verifiëren,
- G. overwegende dat in het EP-verslag wordt gesteld en dat latere gebeurtenissen hebben bevestigd dat diverse EU-lidstaten betrokken waren bij of actief of passief hadden samengewerkt met de VS-autoriteiten met betrekking tot het illegale transport door de

CIA en het Amerikaanse leger van gevangenen naar en/of de detentie van deze gevangenen in Guantánamo en "geheime gevangnissen" waarvan het bestaan is erkend door president Bush – en bewezen door recent vrijgegeven informatie over de inwilliging door regeringen van Amerikaanse verzoeken om toestemming om over het grondgebied van een land te vliegen en door regeringsinformatie over geheime gevangnissen – en dat de EU-lidstaten een bijzonder deel van de politieke, morele en wettelijke verantwoordelijkheid voor het vervoer en de detentie van de personen die in Guantánamo en in geheime detentiefaciliteiten zijn opgesloten, dragen;

- H. overwegende dat de VS-senaat de overeenkomst tussen de EU en de VS inzake wederzijdse rechtsbijstand en uitlevering, die door alle EU-lidstaten behalve Italië is geratificeerd, heeft geratificeerd;
- I. overwegende dat het regeringsbesluit dat president Obama op 22 januari 2009 heeft gepubliceerd, een grote stap voorwaarts is, maar dat noch de kwesties van geheime detentie en ontvoering, noch die van het gebruik van foltering er blijkbaar ten volle mee worden aangepakt,
1. laakt het feit dat de lidstaten en de Raad, met name diens Hoge Vertegenwoordiger voor het GBVB, Javier Solana, tot nu toe geen actie hebben ondernomen, om opheldering over het programma buitengewone uitleveringen te brengen en gevolg aan de aanbevelingen van het Parlement te geven; betreurt het ontbreken van bevredigende antwoorden van de Raad aan het Parlement op 3 februari 2009;
 2. verzoekt de lidstaten, de Commissie en de Raad volledig gevolg aan de aanbevelingen van het Parlement in zijn verslag over het veronderstelde gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen te geven en mee te werken om de waarheid te vinden door onderzoeken te starten of samen te werken met de bevoegde instanties, inclusief organen van de VN en de Raad van Europa, door alle nuttige informatie vrij te geven en te verstrekken en door te zorgen voor parlementaire controle van de activiteit van de geheime diensten; verzoekt de Raad alle relevante informatie over de onderhandelingen die met de VS-autoriteiten in het kader van de COJUR zijn gevoerd, vrij te geven;
 3. verzoekt de Europese Unie en de Verenigde Staten om een intensivering van de trans-Atlantische dialoog over een nieuwe gemeenschappelijke aanpak voor de bestrijding van het terrorisme op basis van de gemeenschappelijke waarden van eerbiediging van het internationale recht op het gebied van de mensenrechten, democratie en de rechtsstaat, in het kader van internationale samenwerking;
 4. beschouwt de overeenkomsten tussen de EU en de VS inzake wederzijdse rechtsbijstand en uitlevering als een geschikt instrument voor legale rechtshandhaving en justitiële samenwerking in de strijd tegen terreur; is daarom tevreden met de ratificatie ervan door de VS-senaat en verzoekt Italië ze zo spoedig mogelijk te ratificeren;
 5. is tevreden met de goedkeuring door president Obama van drie regeringsbesluiten over de sluiting van het detentiecentrum van Guantánamo, de stopzetting van de activiteiten van de militaire commissies, de stopzetting van het beroep op foltering en de sluiting van de geheime gevangnissen in het buitenland;

6. wijst er evenwel op dat onduidelijk blijft bestaan met betrekking tot de beperkte behoud van de uitleveringsregelingen en van geheime detentiefaciliteiten; herhaalt daarom zijn verzoek om alle andere geheime detentiefaciliteiten die rechtstreeks of onrechtstreeks door de VS-autoriteiten worden beheerd, in de VS of in het buitenland, te sluiten en het gebruik ervan te verbieden; herinnert eraan dat geheime detentie op zich een ernstige schending van fundamentele mensenrechten is;
7. wijst er nogmaals op dat slachtoffers van foltering overeenkomstig artikel 14 van het VN-Verdrag tegen foltering een afdwingbaar recht op verhaal en op een eerlijke en passende schadevergoeding hebben,
8. is tevreden met het komende bezoek aan de Verenigde Staten van de commissaris voor Justitie, vrijheid en veiligheid, het Tsjechische voorzitterschap en de EU-coördinator voor terrorismebestrijding en verzoekt de EU-vertegenwoordigers de kwestie van buitengewone uitlevering en geheime detentiefaciliteiten te berde te brengen, aangezien sprake is van ernstige schendingen van het internationale en Europese recht op het gebied van de mensenrechten hebben geleid, op te helderen;
9. verzoekt de Europese Unie, de lidstaten en de VS-autoriteiten om een onderzoek te voeren naar en volledige opheldering te brengen over de overtredingen en schendingen van het internationale en nationale recht op het gebied van mensenrechten, fundamentele vrijheden, het verbod op foltering en mishandeling, gedwongen verdwijning en het recht op een eerlijk proces die in samenhang met de "oorlog tegen terreur" zijn begaan, om de verantwoordelijkheid vast te stellen voor de geheime detentiecentra – inclusief Guantánamo – en het programma buitengewone uitleveringen, en om ervoor te zorgen dat deze schendingen in de toekomst niet meer voorkomen en dat de strijd tegen het terrorisme wordt voortgezet zonder dat mensenrechten, fundamentele vrijheden, de democratie en de rechtsstaat worden geschonden;
10. vraagt de aanwijzing van een permanent EP-rapporteur die ermee wordt belast eventuele nieuwe gegevens over het programma buitengewone uitleveringen te onderzoeken en de uitvoering van de EP-aanbevelingen te beoordelen;
11. verzoekt de Commissie en de Raad om na het bezoek van de EU-delegatie aan de VS bij het Parlement verslag uit te brengen over de uitvoering van de overeenkomsten tussen de EU en de VS inzake wederzijdse rechtsbijstand en uitlevering, alsmede over de samenwerking tussen de EU en de VS op het gebied van terrorismebestrijding met volledige eerbiediging van de mensenrechten, zodat de bevoegde commissie deze kwesties kan behandelen in een verslag dat onder andere wordt opgesteld op basis van paragraaf 232 van het verslag van de Tijdelijke Commissie,
12. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de Hoge Vertegenwoordiger voor het GBVB, de coördinator voor terrorismebestrijding, de parlementen van de lidstaten, de secretaris-generaal van de NAVO, de secretaris-generaal en voorzitter van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties en de President en het Congres van de Verenigde Staten van Amerika.